

ПОКАЗНИКИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІСОЗАГОТІВЕЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ДП «ІЗЬОМСЬКЕ ЛГ» НА ФОНІ БОЙОВИХ ДІЙ У РЕГІОНІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Браженко Д.А., 205-23м-02,
Тарабан Д.А., асистент,
Радченко О.С., асистент

Науковий керівник – доктор біологічних наук, професор **Карпець Ю.В.**
Державний біотехнологічний університет

Добре відомо, що деревина відіграє виключно важливу роль в економіці лісгоспів України і є основним джерелом доходу. Її продаж генерує значні кошти, які використовуються для фінансування всього лісового господарства та виконання необхідних робіт. Але військові дії, економічні і політичні умови роблять свій внесок у функціонування галузі лісового господарства в цілому, та у процесі лісозаготівлі і використання наявних деревних ресурсів кожного лісгосподарського підприємства.

Тому, метою роботи був аналіз показників наявності деревних ресурсів, заготівлі та використання деревини у ДП «Ізюмське ЛГ» за останні роки (з 2021 по 2023 рік) у зв'язку з військовими діями у регіоні розташування підприємства. Аналіз даних проводився на основі матеріалів лісовпорядкування, звітних і технологічних документів підприємства, а також на основі власних спостережень та інформації з Інтернет-мережі.

Варто відзначити, що територія лісгоспу у 2022 році була повністю окупована російськими військами протягом 5-ти місяців. Звільнення території від загарбників почалося у вересні 2022 року і закінчилось протягом місяця. На території лісгоспу безпосередньо проходили бойові дії за участі військової техніки та з використанням мережі військових укріплень.

Після звільнення на території підприємства залишилася велика кількість мін, снарядів та інших небезпечних предметів. Фактично вся територія лісгоспу вважалася замінованою. Значних пошкоджень зазнала контора лісгоспу та було проведено повноцінне її відновлення. Але російськими окупантами безповоротно були знищені і розграбовані складські приміщення та лісгосподарська техніка.

Від самого початку після звільнення поступово проводиться розмінування території лісгоспу. На початок 2023 % нерозмінованою вважалось 85 % території, а на початок 2024 року – 51 %. Але повне розмінування території займе ще не один рік, що значно ускладнює повноцінне здійснення лісгосподарської діяльності нині і у наступні роки.

ДП «Ізюмське ЛГ» є найбільшим підприємством лісового господарства у Харківській області з площею понад 53 тис. га. Але переважна частина лісових насаджень підприємства віднесена до категорій

«Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення» та «Захисні ліси», а лісогосподарська частина складає менше 10%, що ускладнює повноцінне використання деревних ресурсів.

У лісовому фонді лісгоспу за останні 10 років є позитивні зміни вікової структури насаджень, а саме – зросла частка пристигаючих та стиглих і перестійних лісів.

Негативним у структурі лісового фонду є породний склад, а саме – переважають хвойні і м'яколистяні насадження.

Планові обсяги рубок були майже однаковими в 2021 і 2022 роках.

У 2023 р. план рубок був зменшений майже вдвічі через військові дії безпосередньо на території лісгоспу і значне замінування території.

Фактичні обсяги рубок за площею у 2022 році через військові дії знизилися втричі порівняно з 2021 роком. У 2023 році обсяг рубок дещо збільшився, але становив лише половину від 2021 року. У 2021 році було перевищення плану виконання рубок за площею за рахунок рубок формування і оздоровлення лісів, де перевищення становило 39%. Велике зниження до 41 % від сумарного плану було у 2022 році через військові дії.

Найбільшу кількість в усі роки становила група сортиментів ділових круглих лісоматеріалів, що є позитивним показником для лісгоспу. Серед ділових круглих лісоматеріалів фактично 99% кожного року становила деревина сосни, що є негативним для лісгоспу через низькі ціни порівняно з твердолистяною деревиною. Серед ділових круглих лісоматеріалів найбільшу частку за якістю становила деревина класу якості С в усі три роки, і займала від 35 до 41 %. Частка деревина класів якості А і В у 2023 році дещо знизилася, а класу якості D зросла до 23%.

Такі тенденції мають негативне значення для економіки підприємства.

Отже, виявлено цілий ряд чинників, які негативно впливають на показники лісозаготівлі та економічну діяльність в умовах підприємства.

Варто наголосити, що для повноцінного повоєнного відновлення та подальшого успішного розвитку ДП «Ізюмське ЛГ» однозначно потребує державної та іншої фінансової підтримки.

Таким чином, у роботі проведено аналіз показників заготівлі і використання деревних ресурсів у ДП «Ізюмське лісове господарство» за останні три роки. Показані зміни у показниках проведення рубок і використання деревини на фоні військового стану в Україні. Відзначено негативні фактори, які впливають на динаміку лісозаготівлі та показники діяльності підприємства в цілому, які пов'язані як із військовими діями в Україні, так і з економічною ситуацією в державі та з внутрішніми чинниками підприємства у довоєнний період. Наголошено на потребі державної підтримки для повоєнного відновлення та подальшого вдалого розвитку ведення лісового господарства.